

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
------------------------	---

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ЦИФРОВОЇ ЛЮДИНИ І ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА У КОНТЕКСТІ СИНЕРГЕТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ

1.1 Взаємодія цифрової людини і цифрового суспільства у контексті методології складності та Agile-філософії	14
1.2. Системна методологія аналізу взаємодії цифрової людини і цифрового суспільства	20
1.3 Синергетично-рефлексивна модель взаємодії цифрової людини і цифрового суспільства	25
1.4 Управління взаємодією цифрової людини і цифрового суспільства як складними соціальними системами	39
1.5 Методи аналізу взаємодії цифрової людини і цифрового суспільства	46
Висновки до розділу 1	59

РОЗДІЛ 2

ЕВОЛЮЦІЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ІДЕЙ ВІД «ЦИФРОВОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ» ДО ЦИФРОВОЇ ФІЛОСОФІЇ, ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ І ЦИФРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

2.1 Європейська візія еволюції філософських ідей від гуманізму до «цифрової гуманітаристики» та «цифрової філософії»	63
2.2 Ж. Бодрійяр про модель гіперреального світу медійного капіталізму та «великого процесу втрати сенсу історії та сенсу людини»	79

2.3 Інформатизація систем управління як головний драйв розвитку цифрової економіки та її вплив на розвиток технологічних процесів	89
2.4 Формування цінностей цифрової людини і цифрового суспільства в умовах Четвертої промислової революції	101
2.5 Формування концепції експертного цифрового менеджменту	109
Висновки до розділу 2	118

РОЗДІЛ 3

КРЕАТИВНО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВОЇ ЛЮДИНИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ДІДЖИТАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА

3.1 Практичні аспекти впровадження цифрових технологій як чинник удосконалення діджиталізованого суспільства	121
3.2 Формування креативно-інноваційного потенціалу особистості в умовах цифровізації	133
3.3 Програма «Цифрова економіка та електронна освіта» у контексті парадигми європеїзації	141
3.4 Досвід практичної діяльності у становленні цифрового суспільства (на прикладі компаній Біла Гейтса (Microsoft), Стіва Джобса (Apple), Енді Гроува (Intel)	158
3.5 Нова парадигма Agile-менеджменту як умова виживання організацій в умовах нестабільності та діджиталізації	167
Висновки до розділу 3	179

РОЗДІЛ 4

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЙ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ І ЦИФРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛЮДСТВА

4.1 Світові тенденції переходу до сталого розвитку на основі цифрових технологій (на прикладі Китаю і США)	183
--	-----

4.2 Всесвітні мережеві платформи як чинник розвитку неоекономіки та «фабрики послуг»	201
4.3 Технології інформаційного менеджменту в управлінні соціальними процесами	216
4.4 Становлення і розвиток концепції VUCA в умовах глобальної трансформації людства	228
4.5 Управління організаціями як складними соціальними ситемами в контексті адміністративного менеджменту	234
Висновки до розділу 4	242

РОЗДІЛ 5

НАПРЯМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ФІЛОСОФІЇ КРЕАТИВНОГО МІСТА

5.1 Філософія суспільства штучного інтелекту (ШІ)	245
5.2 Концептуалізація філософії креативного міста як чинник розвитку цифрових технологій	254
5.3 Філософія цифрового міста як вираження субстанції креативності та творчості цифрової людини	270
5.4 Умови формування креативного класу як осередку креативного міста	276
5.5 Google і Facebook як образ життя мільйонів людей у цифровому місті	293
Висновки до розділу 5	309

РОЗДІЛ 6

ПРАКСЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФІЛОСОФІЇ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА І ЦИФРОВОЇ ЛЮДИНИ

6.1 Перспективні напрями розвитку інновацій як найпотужнішого чинника зростання цифрового суспільства	313
6.2 Інноватика як ключова стратегія конкурентоспроможності у XXI столітті	326

6.3 Креативно-інноваційний потенціал підприємства як ключ до виживання підприємств	335
6.4 Креативна економіка як економіка, що базується на нових цінностях ощадливості, інклюзивності та балансу	351
6.5 Формування концепції стратегії кібербезпеки в умовах глобалізації	359
Висновки до розділу 6	376
ПІСЛЯМОВА	379
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	389

ПЕРЕДМОВА

Актуальність дослідження філософії цифрової людини і цифрового суспільства у контексті теоретичних та практичних вимірів набуває все більшого значення, так як на наших очах відбувається трансформація сучасного суспільства у єдності технологічної, економічної та соціальної складових та їх вплив на людину. Автори засвідчують, що цей процес обумовлений широким поширенням цифрових технологій, розвиток та впровадження яких веде не тільки до зміни технологічного укладу і механізмів економічного зростання, але й створює передумови для кардинальної зміни парадигми суспільного устрою, змінює свідомість людей, їх світосприйняття, сприяє формуванню цифрової людини, цифрової культури, цифрового світогляду.

Метою наукового дослідження є розробка концептуальних підходів до філософії цифрової людини і цифрового суспільства у контексті теоретичних та практичних вимірів за умов розвитку цифрового менеджменту і цифрової економіки. Категорією наукового пізнання, що дозволяє краще зрозуміти суть цифрових трансформацій, які відбуваються у цифровому соціумі, а, головне – їхні соціальні наслідки, є формування «людини в її цифровому форматі». Механізм, через який цифрові трансформації реалізуються, висувуються у першу чергу такі нові процеси, як робототехніка, штучний інтелект, біо- та нейротехнології, 3D-друк і 3D-виробництво, зайнятість, в яких переломлюються всі названі вище процеси. Цифрова економіка і цифровий менеджмент змушують еволюціонувати і суспільні відносини – від вимушено солідарних відносин суспільного виробництва індустріальної епохи до повністю індивідуалізованих, фрагментованих, нестійких, часто віртуальних, цифрових відносин.

Метою монографії «Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика» є аналіз цифрових концепцій, що представляють сукупність інформаційних ресурсів, виражених цифровим інструментарієм – засобами, методами, мобільними соціальними мережами, технологіями, методиками, направленими на пошук даних з метою мобільної оптимізації, що сприяє ефективному переведенню всього процесу управління на цифровий формат, у тому числі розробці та реалізації управлінських рішень.

Адже світ цифрових технологій сучасного суспільства – це справжній виклик для всіх організацій і підприємств, що потребують кращого упровадження цифрового ландшафту, так як цей ландшафт змінюється неймовірно швидко, тож, відповідно, має змінюватися і наше бачення потреб цифрових концепцій та підходів, що вимагають їх адекватного пізнання та розуміння.

Теоретичні знання про цифрове суспільство і цифрову людину та тактичні питання, що пов'язані з цифровими технологіями, будуть ставати все важливішими, особливо у часи більшого впливу соціальних мереж та використання інформаційно-комунікаційних і комунікативних технологій, які впливають на соціальні та економічні зміни, що трансформують цілі сектори економіки та саму людину.

Автори засвідчують, що це може привести до розмивання колишніх ціннісних підстав суспільства, а людину більш залежною та маніпулятивною. Саме тому сьогодні з'являється нагальна необхідність у цілісній концепції взаємодії цифрової людини і цифрового суспільства, яка дозволяє не тільки адекватно описати суть цифрових трансформацій, які відбуваються, але й зрозуміти прогностичний потенціал для визначення перспектив сучасного суспільства у часи його тотальної нестабільності, кризової сутності буття, інформаційної стохастичності.

Об'єктом дослідження є взаємодія цифрового суспільства і цифрової людини як соціальний феномен у контексті теоретичних і практичних вимірів.

Предметом дослідження є вплив цифрового суспільства на розвиток цифрової економіки та цифрового менеджменту та формування нових цінностей людини.

Головними завданнями дослідження є наступні:

1) проаналізувати теоретико-методологічні засади взаємодії цифрової людини і цифрового суспільства у контексті синергетичної парадигми;

2) з'ясувати еволюцію філософських ідей від «цифрової гуманітаристики» до цифрової філософії, цифрової економіки і цифрового менеджменту;

3) виявити креативно-інноваційний потенціал цифрової людини як чинник розвитку діджиталізованого суспільства;

4) визначити становлення і розвиток концепцій цифрової економіки і цифрового менеджменту в умовах глобальної трансформації людства;

5) показати напрями впровадження зарубіжного досвіду філософії креативного міста;

6) обґрунтувати праксеологічні засади філософії цифрового суспільства і цифрової людини в умовах Четвертої промислової революції

Цінними для даного дослідження є доробки з цифрового суспільства та цифрової людини таких вчених, М. Ажажа, В. Андрущенко, М. Вишневського, М. Кириченка, О. Кивлюк, О. Крайнік, М. Лепського, М. Максименюк, В. Нікітенко, Р. Олексенка, О. Пунченка, Т. Сергієнко, О. Сосніна, Д. Свириденка, С. Терепищого, А. Ярошенко, Р. Олексенка, О. Пунченка, А. Череп, А. Шевченко, які в своїх роботах підняли проблему цифрових (інформаційних) технологій та їх вплив на сучасний технологічний світ, у контексті яких розглянуто проблеми цифрового суспільства, цифрової особистості та підготовки фахівців для вищої освіти.

Ми спираємося на роботи сучасних зарубіжних авторів, як Е. Брінелфссона, Д. Стадвелла, К. Кевіна, С. Крістофера, Е. Макафі,

М. Грема, О'Райлі, Й. Рандерса, А. Росса, Д. Роуза, Ш. Ручіра, К. Скіннера, М. Спенса, О. Тоффлера, Р. Флориди, М. Форда, Н. Чандра, К. Швабса, в яких проаналізовано цифровізацію як головну тенденцію розвитку сучасного суспільства та показано шляхи формування цифрової людини і цифрових компетентностей.

Відмітимо, що проблематика впливу глобальних викликів цивілізації на цифрову трансформацію людини, суспільства, освіти як чинників удосконалення цифрового розвитку сучасного суспільства сприяє формуванню цифрових компетентностей, що формуються освітою, та їх трансформації в людський і соціальний капітал.

У монографії використовується *Agile-методологія*, яка відноситься до теорії складності, що розвивається у нелінійному середовищі, потребує змін, до яких можна віднести переорієнтацію існування людини на мережеві структури, у контексті чого вдалося у практичному сенсі сприяти формуванню цифрового суспільства і цифрової людини,

У цифровому суспільстві комунікація людини здійснюється через мережі, а повноваження – через ієрархію, тому атрибути цифрового суспільства як складної соціальної системи стають результатом її поведінки як мережевої системи та мережевого суспільства. Людина як суб'єкт мережевого суспільства приймає участь у всіх процесах самоорганізації, основна частина якої відбувається всередині соціально-мережевої структури, яка складається з різних форм взаємодій у мережевому просторі.

Методологія дослідження. Використано систему методів та принципів наукового дослідження взаємодії – аналізу і синтезу, абстрагування, історичного і логічного, що дозволили здійснити концептуальне визначення взаємодії цифрової людини і цифрового суспільства як головного драйву їх впливу на розвиток технологічних змін, за допомогою яких наука описує реальні факти, пояснює і практично вирішує проблеми. Методи дослідження – системний, структурно-системний, структурно-функці-

ональний дозволили систематизувати матеріал, обробити дані, за допомогою яких встановився зв'язок між фактами, гіпотезами та теоріями.

Інформаціологічний метод (підхід) як один із самих розвинутих методів був призначений для аналізу проблем інформатизації систем управління та прийняття рішень в умовах організації як складної соціальної системи. Вважаємо, що цей метод був розроблений ще Е. Тоффлером у 2000 році.

За допомогою інформаціологічного методу було здійснено соціальну діагностику стану інформатизації у контексті становлення організації як єдиного складного соціального феномена та динамічного процесу. Використовуючи логічний та історичний методи, було проаналізовано відхилення від нормального стану функціонування організації та її розвитку. В результаті здійсненого соціально-філософського аналізу було вирішено наукову проблему, яка існує в самій реальності, носить масовий характер і зачіпає інтереси самих широких соціальних груп, а саме існування людини у цифровому суспільстві.

Використано Action research як сукупність науково-практичних рекомендацій, у контексті яких використовуються на рівних засадах методи наукового пізнання (опитування, спостереження, діагностику, експертизу) та активного втручання (зміни, перетворення, покращення) в об'єкт вивчення – інформатизацію організації та її управлінського процесу та її впровадження у практику управлінської діяльності. Людина прагне не тільки зрозуміти світ, але змінити його спільними зусиллями, слідуючи рефлексії. Action research наголошує на колективному дослідженні та експериментуванні на основі досвіду та соціальної історії. У рамках процесу Action research «спільноти дослідників та дій розвивають та вирішують питання та проблеми.

Використано методи експлікації понять взаємодії цифрового суспільства і цифрової людини як соціального феномена, в основі

яких дефініція термінів як модусів знаковимволічної логіки, що апробуються стратегією цифрового суспільства.

Методологія взаємодії цифрового суспільства і цифрової людини розглядається за допомогою принципів систематизації знань, в основі яких – принципи об'єктивності, конкретності, науковості, системності, аналізу і синтезу, індукції і дедукції, моделювання, за допомогою яких можна сконструювати концептуально-науковий базис логіки наукового пізнання та апробувати інноваційні ідеї, концепти, смисли, індекси дедуктивно-індуктивного порядку. Римський клуб пропонує модель еволюції від простої комп'ютерної моделі World3 з «Меж зростання» 1972 року до моделі 2050 Йоргена Рандерса.

Методи дослідження – аналізу та синтезу, абстрагування, узагальнення результатів наукових пошуків, історичного та логічного, порівняння результатів дослідження, пошуки кореляції між предметами, моделями, об'єктами управлінської парадигми, використання логіки трансформації управлінських ідей та конструювання гіпотез, висновків, узагальнень. Все це сприяє продуктивному процесу дослідження, у процесі якого відкидається все випадкове та формується кардинально-генеральне, наповнюючи його об'єктивно-раціональним змістом.

Висувається гіпотеза, що в основі технологічної галузі, яка формується на основі цифровізації світу, розвиваються цифрові технології, які проникають в усі сфери людської життєдіяльності. Цифрові технології виступають головним трендом технологічного розвитку, які трансформують цілі галузі виробництва. Обґрунтовується, що цифрове суспільство розвивається на основі цифрових технологій, які несуть зміни і сприяють не тільки успішному підприємництву і бізнесу, а й розвитку нової суті цифрової людини. Доводиться, що інновації вже прийшли у наш світ і будуть змінювати його з небаченою швидкістю, що буде стосуватися всіх галузей виробництва, а в перспективі сприяти розвитку smart-суспільства і smart-технологій у контексті сучасної цифрової цивілізації.